

مروری بر مدیریت و شناسایی ریسک در قراردادهای دوامی EPC

محمودرضا انتشاری نجف آبادی *

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد رشته عمران گرایش مدیریت ساخت، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نجف آباد، mahmud.enteshari@gmail.com

چکیده

روش‌های قراردادی دوامی در سال‌های اخیر به صورت گسترده‌ای مورد توجه قرار گرفته‌اند. یکی از روش‌های نوین مدیریت و اجرای پروژه‌ها در صنایع مختلف از جمله صنعت ساختمان، روش EPC است که بعضاً از آن به عنوان روش طرح و ساخت و یا پروژه کلید در دست نیز نام برده می‌شود. در چنین پروژه‌هایی تمام فعالیت‌های لازم برای اجرای پروژه از مرحله طراحی و مهندسی تا تأمین کالا و خرید تجهیزات و ساخت نهایی بر عهده پیمانکار گذاشته می‌شود. در حقیقت کارهای اجرایی به سمت قراردادهایی سوق پیدا کرده که در آنها مبلغ نهایی و زمان تکمیل کار تضمین شده است. از طرفی این امر موجب افزایش ریسک حداکثری پیمانکار می‌گردد و به نوبه خود دارای ریسک‌های مختلفی هستند که بایستی مدیریت شوند. در این راستا در این مقاله تلاش خواهد شد تا به مرور مطالعات و تحقیقات مربوط به شناسایی ریسک در قراردادهای EPC پرداخته شود.

واژه‌های کلیدی: مدیریت ریسک، شناسایی ریسک، قرارداد EPC، مدیریت پروژه.

۱- مقدمه

در دهه‌های اخیر بسیاری از سازمان‌ها به سمت سازمان‌دهی فعالیت‌ها در قالب پروژه و سازمان‌های پروژه محور حرکت کرده‌اند و این گرایش به سوی پروژه‌محوری افزایش یافته است. در جهت اثربخشی هر چه بهتر پروژه‌ها، مفهومی تحت عنوان مدیریت پروژه پدید آمده است که مفهوم کلی آن بکارگیری دانش، مهارت‌ها، ابزار و تکنیک‌های لازم در اداره جریان اجرای فعالیت‌ها به منظور رفع نیازها و انتظارات متولیان و ذینفعان از اجرای پروژه است. از اهداف مهم مدیریت پروژه کاهش هزینه و زمان انجام پروژه و افزایش کیفیت آن می‌باشد. ولی در هر پروژه خطرات احتمالی آشکار و نهانی وجود دارد که بر روی هزینه و زمان تأثیر بسزایی دارند. فرآیندهای مدیریت پروژه به عنوان وسیله‌ای جهت بهبود موقعیت رقابتی سازمان استفاده می‌گردد [۱]. مدیریت ریسک شاخه جدیدی از علم مدیریت است که باوجود جوان بودن آن، به سرعت در حال گسترش و رشد بوده و در انواع گرایش‌ها مورد استقبال مدیران و متخصصین قرار گرفته است [۲].

مدیریت ریسک تلاشی برای اداره کردن ساختارمند تغییرات در پروژه و مدیریت آنها در محیط در حال دگرگونی است؛ و شناخت، تحلیل و کنترل ریسک‌های متوجه یک پروژه را فراهم می‌آورد. در پروژه‌ها، این مدیریت باید از سوی تمامی نهادهای حاضر اعمال شود. به کارگیری مناسب و موفق فرایند مدیریت ریسک احتمال تحقق توأم با موفقیت اهداف عملکردی، زمانی و هزینه‌ای پروژه را فراهم می‌آورد. از این‌رو به منظور برقراری ساز و کار و فرآیندی نظام‌مند با کارایی بالا که تمامی جنبه‌های فنی، مهندسی، نوآوری و راهبردی پروژه را پوشش دهد، تحلیل و مدیریت ریسک پروژه‌ها مورد توجه قرار گرفته و توسعه یافته است [۳]. مدیریت ریسک یکی از ده دانش اصلی مورد بحث در کتاب راهنمای پیکره دانش مدیریت پروژه می‌باشد که توسط موسسه ملی استاندارد آمریکا تایید شده است [۴]. مطالعات نشان می‌دهد که ریسک‌های پروژه تأثیر زیادی بر صنایع مختلف،